

БЪЛГАРСКИ

2014 04

Вестник на
българите в Унгария

A magyarországi
bolgárok kétnyelvű
havilapja
www.bolgarok.hu

Дон Жуан в Будапеща
С дружни усилия
Резултати от изборите
Зорница с почит към Борис Карлов
Спортен ден – БМД Купа

ВЕСТНИКЪТ НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

„Знам, знам, разни хора, разни... ама пак е гениален“

От 26 март до 7 април в Националният театър в Будапеща се състоя Международната театрална среща Мадач/Mad ch International Theatre Meeting т.е. МІТЕМ. Барабанно тремоло и овации: гостува ни и Народният театър „Иван Вазов“. И то не с какво да е...

Молиер-Морфов: Дон Жуан. Дълга известно извинение. Смутен съм, тъй

като да се пише за хубавото е много трудно. Извехтели, износени думи, сладникави изречения. Но в случая точно те са необходими. Театърът на актьора, филмовия и театрален режисьор Александър Морфов е друг. Различен от унгарския, различен и от българския. Спектаклите му са на световно ниво, ако трябва да споменем някакво единство в тях. Адресирани са едновременно към обикнове-

ния зрител и към по-притенциозния интелектуалец, към млади и стари. Именно затова премиерите и представяните за Н-ти път спектакли продължават да се играят при препълнени салони. Естествено за това е необходимо да бъдат събрани и най-добрите артисти на България, да е на лице сценограф, който да реализира сънищата ни, за да се превърне сънят ни и в сън за другите. И хуморът ни да поражда и кикот и разтърсващ смях, и когато трябва зрителите да заплачат.

Александър Морфов умее всичко

„Tudom, tudom. Ízlések és... de ez akkor is zseniális.“

Немzeti Színházunkban március 26. és április 7. között került megrendezésre a Madách Nemzetközi Színházi Találkozó/Madách International Theatre Meeting, azaz a МІТЕМ.

(Logikus rövidítés, nem? Nem.) Dobpergés és ováció: hazánkba látogatott a szófiai Ivan Vazov Nemzeti Színház. És nem is akármit hoztak el nekünk...

Molière-Morfov: Don Juan. Szabad-

kozom. Szabadkoznom kell, mert jóról írni igenis nehéz. Elcsépett, megkopt szavak, negédes mondatok. Márpedig most ez kell. Alexander Morfov színész, film- és színházi rendező színháza más. Más, mint a magyar, és más, mint a bolgár. Előadásai világszínvonalúak, már ha stílusban beszélhetünk valamiféle egységről. Egyszerre szól az egyszerű(bb) és az értelmiségi réteghez, fiatalhoz, öreghez. Ez az, aminek köszönhető, hogy bemutatóit és sokadszorra ismételt előadásait mind a mai napig telházal játsszák. Persze, ehhez az is kell, hogy összegyűjtsük Bulgária legjobb színészeinek nagy részét, hogy legyen egy díszlettervezőnk, aki megvalósítja azt, amit megálmodunk, és így az álmunk más álmává is váljon. Hogy humorunkon egyaránt röhögjenek és kacagjanak, és hogy együtt sírjanak, ha kell.

това. Чувам как някой си мърмори под носа: „да пускаш газове не е смешно...“, „да си чешеш чатала, не е смешно...“ Напротив. Смешно е. Ако е поднесено в подходящ контекст и в същото време се запази нивото. А спектакълът? Ами спектакълъте прекрасен! Най-добрият от всички, които гледах на фестивала (друг е въпросът, че е и един от най-добрите, които съм гледал през живота си). Знам, знам. Разни хора, разни... ама пак е гениален. Нека бъдем по-конкретни! Вече бях гледал веднъж представлението в София, така че се впускам във възхвалата с известно предимство. Негативна критика

мога да отправя само във връзка с разликите. Както вече сме свикнали в постановките на Александър Морфов, сцените са изградени с кинематографичен подход. Ако помислим само за „великите“ Хъшове, където съм сигурен, че даже и пращинките по бутилките, които се виждат на стената на заден план, са били разположени със специално внимание. Та да не могат зрителите с орлов поглед – злонамерени особи като мен – да се заядат дори с това. На сцената на Националния театър в Будапеща образният свят на Дон Жуан не успя да се наложи с такова съвършенство. В София, когато високите каменни статуи в криптата се раздвижат, зрителят се хваща за сърцето с желание да побегне, викайки „Божичко, движат се!“.

Вместо това тук видяхме да притичават през сцената няколко омотани в бяло актьори, които след светването на прожекторите се виждаха точно толкова ясно, колкото и преди това. Дреболия, която остана незабелязана от девствения поглед на зрителя, който го гледа за пръв път. Играта в първото действие на спектакъла потръгна малко трудно. Например чудо-

вищното събуждане на главния герой беше малко инертно, уплашени от пасивността на публиката артистите забавиха действието. От забавянето пък публиката стана още по-пасивна. Получи се ефектът на скачените съдове. В страха си стиснах още по-силно облегалката на стола, изби ме студена пот: „Нали гореспоменатата възхвала не е плод само на спомените ти? Това, а, това ли хвали и прехвалва на хората около теб?“ А те, „хората около мен“, гледаха представлението незабелязали нищо подобно, макар в антракта да споменаха, че като че ли е започнало малко бавно. По време на второто действие забравих всичките си угризения, а когато накрая видях стъпките на Дон Жуан в посипания от небето пясък, закрепях наум: „не, не, моля ви, нека не идва краят, нека не загива“.

Но нека не избързваме. Да поговорим за артистите, за образите. С изключение на лек фалш при някои актьори във второстепенни роли, зрителят вижда безупречна и искрена актьорска игра. Добре изпипани образи от комедия дел арте. Главната роля играе известният и в чужбина театрален и

Alexander Morfov ezt mind tudja. Hallom az orrok alatti mormogást: „a gázeregetős vicc, nem vicc“, „a tökvakarás nem vicces“. De. Ha azt a megfelelő környezetben sütik el, és ha emellett megmarad a színvonal.

Az előadás? Ja, hogy az előadás... jó! Az általam megnézett fesztiváli darabok legjobbja (az más kérdés, hogy életem egyik legjobbja is). Tudom, tudom. Ízlések és... de ez akkor is zseniális. Legyünk kissé konkrétabbak! Szófiában már egyszer láttam az előadást, így a magasztalásban előnnyel indulok. Negatív kritikával szinte csak a különbségeket illelhettem. Ahogy azt Alexander Morfov rendezéseiben már megszokhattuk, a színpadon folyamatosan filmszerű jelenetek elevenednek meg. Gondoljunk csak a „nagy, nemzeti“ Hashove-re, ahol biztos vagyok benne, hogy a háttérben sorakozó üvegek falára egyenként, gondos odafigyeléssel helyezték fel a porszemeket. Hogy egy-egy élesebb szemű

néző, – az afféle gonosz alakok –, mint én, még abba se tudjanak belekötni. Bár a magyar Nemzeti Színház színpadán nem mutatott oly' tökéletesen a Don Juan képvilága. Szófiában a magasba törő kriptai kőszobrok megmozdulásakor a néző szívéhez kapott, és legszívesebben egy „te jó ég, ez mozog“ felkiáltás keretében kirohant volna a nézőtérről. Ehelyett itthon néhány fehérbe bugyolált színészt láttunk berohanni a színpadra, akik a reflektorok felizzása után majdnem ugyanannyira voltak láthatók, mint előtte. Apróság, a még donjuanszűz nézőnek ez fel se tűnt. A két felvonásból álló rendezés első fele kissé nehézkesen indult. Például a főszereplő szörnyeszerű ébredése kissé lagymatag volt, a színészek a közönség passzivitásától megijedve lassítottak. A lassítástól a nézők pedig még passzívabbak lettek. Öngerjesztő folyamat. Félelmemben egyre erősebben szorítottam a karfát, kivert a víz: „Ugye nem csak az

emlékeid magasztalták fel az előadást? Ezt, ezt dicsérted te orrba, szájba a most mellett üldöknék?“. Azok a bizonyos „mellettem üldök“ ebből pedig mit sem érzelve nézték a darabot, habár a szünetben ők is megemlégették, hogy mintha kicsit lassan indult volna. A második felvonásban minden bánatom elefeledtem, és a végén az égből szórt homokba belépő Don Juan láttán szívemet markoláztam, és magamban azt kiabáltam, „ne, ne, könyörgöm, ne legyen vége, ne legyen véged“. De még ne rohanjunk ennyire előre. Beszéljünk a színészekről, alakokról. Néhány hamiskás mellékszereplő kivételével hibátlan, őszinte színjátszást lát a néző. Jól kidolgozott, commedia dell'arte-szerű figurák. A főszerepet a külföldön is ismert, ám Bulgáriában egyenesen sztárolt Dejan Donkov, film- és színházi színész alakítja. Sganarelle alakját a szintén híres Zahari Baharov játsza, ám mellékszerepben belefutunk olyan

филмов актьор Деян Донков, който в България е истинска звезда. Снагарел се играе от също нашумелия Захари Бахаров, а при второстепенните роли се натъкваме на имена като Руси Чанев, Валентин Ганев, Рени Врангова и т.н. Следователно каймакът на българския театър, чиито имена (ако не сме го направили вече) непременно заслужават да бъдат запомнени.

Образът на дон Жуан е на леко женствен, „чудовищен“ и покварен тип. За всяко отделно качество би трябвало да е заслужил омразата на зрителите. Но зрителят е глупав, зрителят го обожаваше. И то как... Въздейства ни онова магнетично привличане, което въздейства и на измамените, паднали в краката му жени. Заради което – ако бях още дете – по цял ден бих размахвал сабя на двора с

нарисувани мустаци, чорапи до колената и широка риза. Снагарел пък е контрапунктът. Непрекъснато се опитва да насочи приятеля си по добрия, по правилния път, разбира се, безуспешно. Кой не би желал да има такъв приятел? Доста земен, но с хумор, здрав разум, любезен, според някои красив, и не на последно място – търпелив. Нещо много важно за човек близо до дон Жуан. Но какво ще стане, ако и той се откаже от борбата срещу нашия покварен герой? Гледайте спектакъла!

Участниците във фестивала бяха пристигнали от всички краища на света: Русия, Ирак, Литва, Сърбия и т.н. Добри и лоши. Благодарен съм на организаторите, че създадоха този фестивал и за мое най-голямо удоволствие донесоха малко – макар и нетипично – късче България. Световноизвестната пиеса на Молиер в своята александърморфовска адаптация е заслужила справедливо цял низ от награди и дългите овации на унгарската публика в този вторничен ден. Разсмя ме, накара ме да се замисля, развълнува ме и ме разплака. Това е театърът.

Кирил Над

Руси Чанев гостува

На 31 март гост на българската специалност при университета ЕЛТЕ беше Руси Чанев, български филмов и театрален актьор.

Той е в Будапеща във връзка с Международната театрална среща Мадач и заедно с двамата си колеги Валентин Ганев и Слав Бистрев участва в спектакъла Дон Жуан на режисьора Александър Морфов. В понеделник следобед библиотеката на Славянската катедра се изпълни със студенти, преподаватели и интересувачи от българската и други специалности. По време на разговора артистът разказа за живота и творчеството си.

Ruszi Csanev az ELTE-n

Március 31-én az Eötvös Lóránd Tudományegyetem bolgár szakára látogatott Ruszi Csanev, bolgár film- és színházi színész.

Két kollégájával, Valentin Ganevvel és Szlav Bistrevvel a Madách Nemzetközi Színházi Találkozón résztvevő Alexander Morfov által rendezett Don Juan miatt érkeztek hazánkba. Hétfő délután bolgár és más szakos diákok, tanárok és érdeklődők töltötték meg a szláv tanácsk könyvtárát. A beszélgetés során a művészúr mesélt életéről és munkásságáról. Ruszi Csanev számtalan filmben és színdarabban nyújtott alakításának köszönheti hírnevét. Hazánkban is talán ismerősen cseng az Elkhárhozott lelkek amelyben Szalai Edittel játszott főszerepet, vagy az Avantage és Mera

nevekbe, mint Ruszi Csanev, Valentin Ganev, Rani Vrangova stb. Tehát a bolgár színjátszás krémje, akiknek nevét (ha még nem tettük meg) mindenképpen érdemes megjegyeznünk.

Don Juan karaktere kissé nőies, „szörnyeszerű” és romlott alak. Minden tulajdonsága miatt utálnia kéne a nézőnek. De a néző buta, a néző imádja. De még mennyire... Hat ránk az a mágikus vonzás, amely a lábát zokogva csókolgató, megcsalt nőkre is. Ami miatt – ha még gyerek lennék – egész nap festett bajusszal, térdig érő harisnyában és lógós ingben kardoznék az udvaron. Sganarelle pedig az ellenpólus. Barátját szakadatlanul próbálja a jó, a helyes útra téríteni, persze, sikertelenül. Ki ne szeretne egy ilyen barátot? Kissé földhözragadt, ám

humoros, épeszű, udvarias, egyesek szerint jóképű, és nem utolsó sorban kitartó. Ami Don Juanunk mellett fontos. De mi van akkor, ha ő is feladja a rothadó hős elleni harcot? Tessék megnézni a darabot!

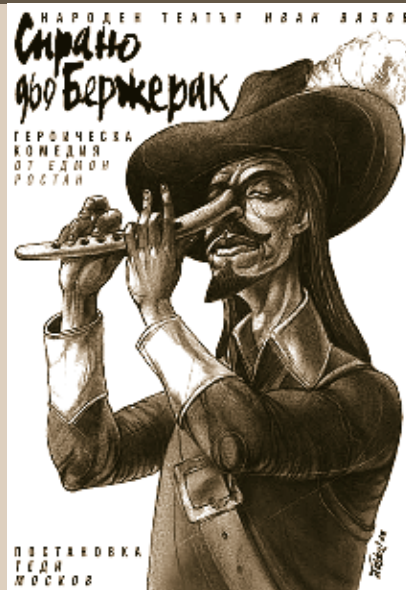
A fesztivál résztvevői a világ minden tájáról érkeztek, Oroszország, Irak, Litvánia, Szerbia stb. Jók és rosszak. Hálás vagyok a szervezésnek, hogy létrehozta a fesztivált, és elhozott egy kis, bár nem tipikus szellet Bulgáriát. Molière világhírű darabjának alexandermorfovi adaptációja méltán érdemelte ki a díjak sorát, és azon a bizonyos keddi napon a magyar közönség hosszan tartó vastapsát. Megnevettet, elgondolkodtat, felizgat és megírat. És ez a színház.

Nagy Kiril

в университета ЕЛТЕ Откраднати мигове

Руси Чанев дължи популярността си на безброй роли в киното. Навярно и в Унгария са известни филмите „Осъдени души“, в който играе една от главните роли заедно с Едит Салаи, или „Авантаж“, „Мера според мера“, на които е и сценарист. В момента играе в Народния театър „Иван Вазов“ и може да се види в представленията „Хъшове“ и споменатия вече „Дон Жуан“. Разговорът беше полезен и в същото време приятен, артистът разказваше непосредствено лични истории и сподели професионалния си опит, макар че ситуацията бе като че ли малко непривична за него. За организирането на срещата трябва да сме благодарни на Наталия Няголова, български лектор, чиято беше и идеята. За нас, студентите, бе много важно да опознаем в собствена среда изглеждащите понякога толкова далечни образи.

Кирил Над

На 2 април в Българския културен институт бе открита изложба на художника Стефан Десподов.

Стефан Десподов е роден през 1950 г. в Кюстендил. През 1974 г. завършва Художествената академия. Известен е с карикатурите и плакатите си. Сценограф е на три анимационни филма. Негови творби освен в България са публикувани в Полша, Германия, Япония, Италия, Турция, Унгария (сп. „Хе-

мус“), както и в Азия и Америка, с които печели около 70-80 награди. Стефан Десподов и до днес е автор на плакатите на Народния театър „Иван Вазов“. Работите му са експресивни, едновременно грабващи и подтикващи към размисъл. На изложбата са изложени част от плакатите му.

Kiragadott pillanatok

Spored Mera című filmek, melyeknek forgatókönyvírója is volt. Színpadon jelenleg a szófiai Ivan Vazov Nemzeti Színházban láthatja a közönség, olyan előadásokban például, mint a ХЪШОВЕ vagy a már említett Don Juan. A beszélgetés hasznos és egyben kellemes is volt, ugyanis a művészúr közvetlenül mesélt személyes történeteket, és osztott meg szakmai tapasztalatokat, habár látszott, kissé szokatlan neki a helyzet. A program létrejöttéért hatalmas köszönettel tartozunk Natalia Nyagolova bolgár lektornőnek, akitől az ötlet is származik. Sokat jelentett nekünk, hallgatóknak, hogy a gyakran olyan távolinak tűnő művészeket egy más közegben is megismerhettük.

Nagy Kiril

Április 2-án nyílt meg Sztefan Deszpodov plakátművész kiállítása a Bolgár Kulturális Intézetben.

Sztefan Deszpodov 1950-ben született Kjusztendil városban. 1974-ben végezte a szófiai Művészeti Akadémián. Elsősorban karikatúrákat és plakátillusztrációkat készít. Három animációs filmnek volt díszlettervezője. Bulgárián kívül Oroszországban, Lengyelországban, Németországban, Japánban, Olaszországban, Törökországban és Kubában is jelentek

meg munkái. Számos közös kiállításon vett részt Európában, Ázsiában, Amerikában, amelyekből 70-80 díjat tudhat magáénak.

Sztefan Deszpodov festőművész tervezi az Ivan Vazov Nemzeti Színház plakátjait a mai napig. Munkái az ábrázolás egy olyan expresszív fokát testesítik meg, amelyek egyszerre lenyűgözőek és mélyen elgondolkodtatóak. A kiállítás során színházi plakátjaiból tekinthettünk meg néhányat.

С дружни усилия

На 3 март бе открит Паметник на българските градинари и българска чешма.

Идеята за чешма се роди още през 2008 година, а през 2012 бе допълнена с идеята да се превърне в паметник на градинарството. През последните две години се извърши сериозна организационна работа, която обедини общността. Инициативата бе подета от Българското самоуправление в Зугло и Българското републиканско самоуправление, а благородното начинание не би могло да се осъществи без подкрепата на други организации и частни лица. Бихме желали да изкажем благодарност на всички, които подкрепиха изграждането на паметника.

Nemzeti Kulturális Alap, EMMI Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság, Zuglói Bolgár Önkormányzat, Fővárosi Bolgár Önkormányzat, Erzsébetvárosi Bolgár Önkormányzat, Pesterzsébeti Bolgár Önkormányzat, Ferencvárosi Bolgár Önkormányzat,

Dunaharaszti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Pécsi Bolgár Önkormányzat, Szigetszentmiklósi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Terézvárosi Bolgár Önkormányzat, Felsőzsolca Város Bolgár Önkormányzata, XV. ker. Bolgár Önkormányzat, Budapest III. ker. Bolgár Önkormányzat, Bp. Főváros II. ker. Bolgár Önkormányzat, Soroksári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Újpesti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Sziget-halmi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Dunakeszi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Bp. Főváros XIII. ker. Bolgár Önkormányzat, XVIII. ker. Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Ráckeve Város Bolgár Nemzetiségi Önkormányzata, Pest Megyei Bolgár Önkormányzat, Bp. Főváros XVII. ker. Bolgár Önkormányzat, Debrecen Megyei Jogú Város Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Kispesti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Jantra Néptánc Egyesület, Zornica Hagymányórzó Egyesület, Érdi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Szegedi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat, Bolgár Kulturális Fórum, Halásztelki

Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat

Благодарим на частните дарители: Dr. Doncsev Tosóné és dr. Doncsev Toso, Tihova Kraszimira, Tihov Vencisláv, Vladov Veszelin és Vladova Ivánka, Hadzsikosztova Gabriella és C. Nagy István, Margarita Popava – Bulgária köztársasági elnök-helyettese, Sztojkov Vladov dr. és neje, Tanev Dimiter, Kalicov Vladimir, Tyutyunkova Mónika, dr. Muszev Dimitrov Dancso és Ásin Magdolna, Sugár Éva, Varga Csaba és Varga Zsanett, Belosinov Dragetta, Belosinova Atanaszka, Palócz Andréd, Palócz Liliána, Horváth István és Sztojkov Mária, Matyasovszky Péterné, Csubák Antoaneta, Varga Alexander John és Ivanova Romyana, Gemov Sztoján, Radev A. Radi, Gadzsokova Kraszimira, Varga Szimeon, Sági Lászlóné dr. Jorgov Ilona, Kalicov Teodóra, Petrov Péter, Szpaszov Petkó István, Jordán Julianna, Sztojcs Jordan, Genát Andrea, Moór Mladenova Hrisztina, Tyutyunkov Marina, Kuseva Evelina, Obersovszky-Tyutyunkova Paunka, Tavas Krisztina, Tavasz Gézáné, Ivanov

Együtt a sikerért

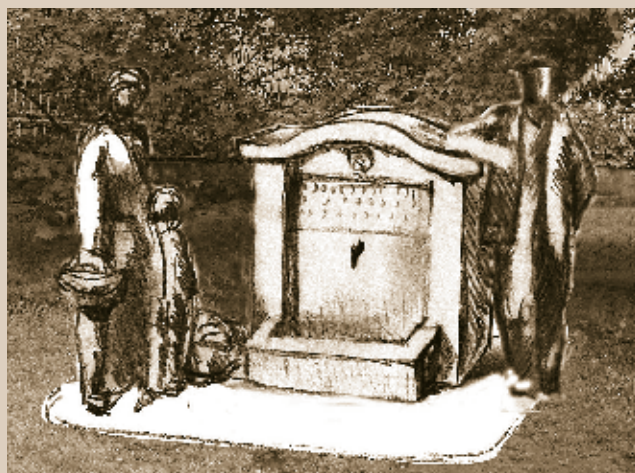
Március 3-án avattuk fel a Bosnyák téren a Bolgárkertész szobrot és ivókutat.

Az ivókút megalkotásának ötlete 2008-ban merült fel, ami 2012-re emlékművé bővült.

Az elmúlt két évben a kezdeményezéshez komoly szervezés és közösségi összefogás társult.

Az szobor felállítását a Bolgár Országos Önkormányzat és a Zuglói Bolgár Önkormányzat

indítványozta, de támogatók nélkül nem valósulhatott volna meg a nemes cél. Ezúton szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik támogatták az emlékmű megépítését.

Светът за нас – Ahogy minket látnak

Във връзка със стогодишнината на Дружеството на българите в Унгария и откриването на Паметника на българския градинар интересът на медиите към общността ни се увеличи. В следващите редове сме събрали откъси от публикациите в местния и международния печат.

A Magyarország Bolgárok Egyesületének 100 éves jubileuma, és a bolgárkertész emlékmű felavatása kapcsán nagyon megnőtt a média érdeklődése a bolgár közösség irányába. A következőkben összegyűjtöttünk pár cikkkrészletet a hazai és a nemzetközi sajtóból.

forrás: president.bg, azbuki.com, bnr.bg

Новини от Мишколц

Използвам случая да драсна 2-3 реда за изключителната юбилейна година на Дружеството на българите в Унгария. 100 години. Чудно звучи, нали? ...

Много трудно, в бедност и безработие започва животът в току-що освободена България. обстоятелствата принуждават бащите да търсят хляб за челядта си зад граница. С упорит физически труд събират пари от ранна пролет до късна есен, а зимата се връщат при семействата си. По-късно, виждайки по-хубавите възможности за преживяване, водят и семействата си. Така вече не било нужно да се връщат зимата в България. Това се отнася и за българите в Унгария. Плодотворната почва се отблагодарява за усиления им труд. С български семена и начин на поливане разцъфтява българското градинарско изкуство покрай реките и големите градове. В тази чужда страна, независимо че всеки горе-

долу е осигурен материално, чувстват нужда от обединение.

В 1914 година се създава Дружеството на българите в Унгария, 100 години изминаха оттогава...

Разглеждам целогодишната юбилейна програма и се възхищавам от сърце и душа. На всички начинания.

3 март 2014 година!

Тази чудна дата нито един българин не бива да я забравя. Освободени сме от 5-вековното турско робство. Винаги празнуваме този свиден празник. Пращахме представителите ни в Будапеща и Фелшожолца. Ние се събираме в училището, където някога са се учили българчетата на родно четмо и писмо, а в паракличето са се молили на дядо Господ. Оттогава намаляхме много. Рядко има чисти бракове. Младите едва говорят езика ни. Може би затова имаме все повече унгарски познати, приятели и роднини.

В празнично украсената зала по-

срещнахме гостите от Печ, Фелшожолца, кметството ни и тукашните национални самоуправления с българска питка и мартеница. Председателят ни изказа поздравления. Следваше накратко историята за 3 март, опълченците на Шипка и за баба Марта. Музикалната програма, специално подготвена за този случай от Моника Жекков с цигулка и български песни и няколко стихчета от българските деца увеличи празничното настроение.

С кулинарното изкуство закрихме деня от 4 до късно вечерта.

На 8 март поздравихме жените, а на 15 март положихме венец пред паметника на Шандор Петьофи.

д-р Мария Николаева

Hírek Miskolcról

Megragadnám, hogy írjak 2-3 sort a Magyarországi Bolgárok egyesületének kivételes jubileumi évéről. 100 év. Csodásan hangzik, nemde?

Nagyon nehezen, szegénységben és munkanélküliséggel kezdődik az épp felszabadított Bulgária élete. A körülmények arra kényszerítik az apákat, hogy családjaiknak a határokon túl keressék meg a kenyeret. Nehéz fizikai munkával kora tavasztól késő őszig pénzt gyűjtenek, és télre visszatérnek családjaikhoz. Később, látván a jobb életre való lehetőséget, egész családjukat kiviszik. Így már nem kellett télre visszatérniük Bulgáriába. Ez a Magyarországon élő bolgárokról is vonatkozik. Az erőfeszítéseknek kezd beérni a gyümölcse. A bolgár magokkal, és öntözéses módszerrel felvirágzik a bolgár kertészet

művészete a folyók mentén és a nagy városokban. Habár anyagilag stabilan is állnak, szükségét érzik az összefogásnak ebben az idegen országban.

1914-ben megalapítják a Magyarországi Bolgárok Egyesületét, és 100 év telt el azóta...

Az egész éves jubileumi programsorozatot nézve, csodálattal telik meg a szívem. 2014. március 3.!

Ezt a csodás dátumot egy bolgár sem feledheti. Öt évszázados török rabság alól szabadultunk fel. Minden évben megünnepeljük ezt a jeles ünnepet. Képviseletünk magunkat Budapesten és Felsőszolcán. Mi az iskolában gyűltünk össze, ahol valamikor bolgár gyermekek tanultak írni, olvasni, és a kápolnában az Úrhoz imádkoztak. Azóta kicsit megfogytunk. Ritkán kötetnek teljesen bolgár házasságok. A fiatalok alig beszélnek

nyelvünket. Lehet ezért van egyre több magyar ismerősünk, barátunk, rokonunk. Az ünnepélyesen feldíszített teremben bolgár kaláccsal és martenicával fogadtuk a pécsi, felsőszolcai vendégeinket, a polgármesteri hivatal küldötteit, és a helyi nemzetiségi önkormányzatokat. A képviselőnk köszöntötte a vendégeket. Ezután felidéztek március 3-a történetét, Sipka felkelőiről és Marta mamáról. Tovább emelte az ünnepi hangulatot Zsekov Mónika – külön, erre az alkalomra bolgár dalokból összeállított – hegedűjátéka, valamint a bolgár gyerekek verses előadása. Kulináris élvezetekkel zártuk a napot, 4-től késő estig. Március 8-án felköszöntöttük az édesanyákat, és március 15-én pedig megkoszorúztuk Petőfi Sándor szobrát.

dr. Nikolaeva Mária

Резултати от изборите

За пръв път на парламентарните избори през 2014 г. участваха и малцинствата, които получиха правото да делегират свои представители в унгарския парламент.

В списъците се записаха 104 души, които декларираха, че на парламентарните избори желаят да гласуват за листата на Българското републиканско самоуправление. 70 от тях се явиха пред изборителните урни и подадоха гласовестеси за българската листа. Така в парламента бе избран досегашния заместник-председател на Българското републиканско самоуправление Симеон Варга – той ще бъде българският активен наблюдател в унгарския парламент. Знаеше се,

че българската общност няма възможност да избере пълноправен парламентарен представител, тъй като за целта са необходими 21 000 гласа. В този смисъл и самото гласуване беше символично – без рискове, тъй като за получаването на длъжността на активен наблюдател няма праг на валидност, достатъчен е и един глас. Българското републиканско самоуправление смята, че това е един вид делегиране и действията му произтичаха от това разбиране. Средствата за предизборна кампания в размер 8 384 370 форинта не бяха използвани БРС ги върна на Държавната хазна (единствени от всички партии и малцинствени самоуправления!)

Позицията на активен наблюдател без съмнение е крачка напред, тъй като за разлика от изминалите десетилетия осигурява присъствието на малцинствените представители в работата парламента. Активният наблюдател няма право на глас, но

има право да взема отношение по въпроси, засягащи малцинствата. Той е член на Малцинствената комисиия в парламента.

Нека се надяваме, че активните наблюдатели ще съумеят да са най-ефективни при създаването на за-

коните, които засягат правата на малцинствата. Това е една нова институция, чието значение и възможности ще покаже практиката.

Választási eredmények

2014-ben indulhattak először nemzetiségek a választásokon, amely keretein belül jogukban állt saját képviselőt delegálni a Parlamentbe.

104-en iratkoztak fel a választói jegyzékbe, akik ezzel deklarálták, hogy a parlamenti választásokon a Bolgár Országos Önkormányzat (BOÖ) listájára kívánnak szavazni. Közülük 70-en jelentek meg a választási urnák előtt és adták le voksukat a bolgár listára. Ennek eredményeképp Varga Szimeon, a BOÖ elnökhelyettese lett a bolgár nemzetiség szószólója a Parlamentben. Köztudott volt, hogy a bolgár közösségnek nem volt reális esélye arra, hogy teljesjogú küldöttet delegáljon, mivel az említett célhoz 21 000 szavazat szükséges. Ennek fényében a szavazás szimbólikus volt, mivel a szószólói

tisztség betöltéséhez nem volt megszabva érvényességi küszöb, azaz egy szavazat is elegendő a bejutáshoz. A választási kampány céljára kapott 8 384 370 Ft-ot a Bolgár Országos Önkormányzat nem kívánta felhasználni, így visszautalta azt a Magyar Államkincstár részére (a választáson részt vevő pártok és nemzetiségi önkormányzatok között egyedülként).

A „nemzetiségi szószóló” tisztség minden kétséget kizáróan előrelépés, tekintve, hogy - az elmúlt évtizedektől eltérően - biztosítja a nemzetiségek jelenlétét a Parlament munkájában. A szószóló nem rendelkezik szavazati joggal, de joga van felszólalni a nemzetiségeket érintő kérdésekben. A nemzetiségi szószóló tagja a Parlament Nemzetiségi Bizottságának.

Bízunk benne, hogy a nemzetiségi szószólók a nemzetiségeket érintő törvényeknél hatékonyan tudnak érdekvédenyíteni. Ez egy új intézmény, amely jelentőségét és lehetőségeit a gyakorlat fogja megmutatni.

За огъня, за летенето, и за това, на какво е способен един априлски следобед...

За огъня, за летенето и за това какво се случи един априлски следобед...

Възпоменателна вечер, посветена на Борис Карлов в дома на Дружеството на българите в Унгария. Човек едва ли си представя какво може един инструмент. Борис Карлов, големият акордеонист, виртуоз с полубългарски-полуромски произход, който отдава всичко, накрая и живота си, за музиката. Той е много известен още на сред

съвременниците си в България, в бивша Югославия му отдават почести – ала той остава верен и последователен на българската народна музика. Трелите на Карлов са понятие в историята на балканската народна музика.

На 5-ти април в дома на Дружеството на българите в Унгария си спомниха за големия музикант с презентация, песни и най-вече с танци. Организатор на тази музикална вечер беше Фолклорен състав „Зорница“. Тук бяха и специално поканените гости – състав „Етрополска китка“ от Културен дом „Т. Пеев“, Етрополе, и българска група от Кошице. Естествено, домакините от „Зорница“ не ни спестиха жизнерадостните танци и илюстрираха презентацията с народни песни и огнени танци. Презентацията бе подготвена от Красимира Гаджокова и Таня Ронаи. Това бяха истински живи и динамични танци със сложна хореография. Не бих казала, че са лесни, напротив, понякога са мно-

го трудни. Не бихме могли да си представим колко много ни трябва, докато осъзнаем какво правят краката, или какво не правят. Всичко изглежда лесно, защото танцорите от „Етрополска китка“ сякаш летят. Лично на мен ми струваше много усилие да следвам „лека им полет“ и неведнъж преплитам крака. Но никой не ми се присмя, напротив, с готовност ми подадоха ръка и съвети, за да вкарам обърканите си крака в правия път. Ръководителят Иван Йотов ни научи на стъпките, които бяха красиви дори и в забавено темпо, ала бързо бяха прекрасни, макар и често непостижими за мене.

Няма как, трябва да се репетира повече.

Два пъти в седмицата танцорите на български хора се събират на репетиции, които им помагат да се раздвижат. В живота имат най-различните професии, но два пъти в седмицата са истински танцьори. Хороводецът с леката стъпка, например, е компютърен специалист.

A tűzről, a repülésről és arról, mire képes egy áprilisi délután...

Borisz Karlov emlékest a Bolgár Művelődési Házban

Sokszor az ember nem is gondolja, hogy mennyit jelent egy hangszer és mire képes. Borisz Karlov, a nagy tangóharmonikás, a félig bolgár, félig roma virtuóz, aki mindent, a végén még az életét is odaadta a zenélésért. A maga idejében

valódi sztár – Bulgáriában, a volt Jugoszláviában ekként ünnepelték – mégis alázatos és elkötelezett maradt a bolgár népzene iránt. Karlovi trillái ma már fogalomként élnek a balkáni népzene történetében.

Április 5-én, a Bolgár Művelődési Házban prezentációval, dallal, és főként táncal emlékeztek meg a nagy zenésztől. Az estébe nyúló délutánt a Zornica Hagyományörző Együttes szervezte, és az emlékestre vendégeket is hívott, így fellépett az Etrópolszka Kitka együttes, az etropolei T. Pееv Művelődési Ház népdalcsoportha, valamint egy kassai bolgár együttes. Természetesen a vendéglátó Zornica sem fukarkodott a táncokkal, így a prezentációt, – amelyet Gadzsokova Kraszimira és Rónai Tánia készített – felváltva színesítették a bolgár népdalok és a tüzes táncok. Valódi

tűzű, pezsdítő táncokról van szó, ahol a lépések sokszínűsége adja a hihetetlen dinamikát. Nem mondom, hogy mindez könnyű, sőt időnként elképesztően nehéz. Nem is hinné az ember, mennyire meg kell érteni azt, amit a lábai csinálnak, illetve nem csinálnak. Látszólag minden könnyű, hiszen az Etrópolszka Kitka együttes táncosai szinte repültek a levegőben. Személy szerint nekem, minden igyekezetem ellenére is nehéz volt követnem, s a „könnyű repülés“ közepette nem egyszer akadtak össze lábaim. Ámde senki sem nézett rám lesajnálóan, sőt kedvesen kezet nyújtottak és használati utasítást adtak kissé összekuszált lábaim megsegítésére. Ivan Jotov, a csapat vezetője, koreográfus tanította a lépéseket, amik már lassan is szépek voltak, de gyorsan gyönyörűek, és nekem időnként eltáncolhatatlanok.

Поех си въздух и се спуснах отново. Щом се удава на човек, който по цял ден седи изгърбен пред компютера, аз ли да не мога? Изглежда в Етрополе дори и компютърните специалисти стъпват леко и танцуват с огън. Изтощена, но с приятна умора се отпуснах на стола, който за щастие се оказа наблизо.

И тогава Зорница, т.е. нейният художествен ръководител Лили Зафирова, съвсем неочаквано смени тона и то съвсем буквално: прозвуча унгарски чардаш. Не беше нужна покана, гостите също се хванаха на танца. По двойки, със стегната и горда стъпка, унгарският танц повиши настроението още повече. „Зорница” и българските

танцьори и певци бяха въввлечени в неговия ритъм. Да, танцът може да постигне онова, което много малко други неща могат: да свърже непознати, които след края на танца вече се чувстват добри приятели.

Впрочем на този ден „Зорница” празнуваше 70-тия рожден ден на една от основателките Николина Надцкина. Танцьорите я изненадаха с внимание и я разчувстваха дълбоко. Така че забавата беше голяма, с много смях и радост. Масата беше отрупана с вкусни неща, имаше торта във формата на агънце, което подсказваше за

идващия Великден, най-хубавият празник през пролетта. Какво още да кажа? Нека да има много такива моменти, за които да си спомняме през делничните дни. Вярвам, има полет и огън.

Тюнде Троян
член на Фолклорна група „Зорница”

Hiába, többet kell gyakorolni.

A bolgár együttesek táncosai egyfajta testmozgásként járnak a hetente kétszeri próbákra. Civilben más és más foglalkozást űznek, de hetente kétszer valódi táncosok. A horót vezető könnyed léptű főtáncos például amúgy informatikus. Sőhajtottam, majd újra nekiduráltam magamat. Mert ugye, ha megy egy nap, mint nap számítógép előtt görnyedő informatikusnak, akkor nekem miért ne menne? Hát úgy tűnik, Etropolében még az informatikusok is könnyű léptű, tüzes táncú emberek. Kifulladásra, de boldog fáradtsággal rogtam le egy székre, ami - minő előrelátás - éppen a közelemben állt.

Ekkor a Zornica, azaz művészeti vezetője, Lili Zafirova teljesen váratlanul hangot váltott, szó szerint, hiszen magyar csárdás hangzott fel. No, a

vendégeknek sem kellett több, ők is táncba lendültek. A páros, feszes, büszke tartású magyar tánc tovább fokozta a jó hangulatot. A Zornica és a bolgár együttesek táncosai, énekesei beavatót nyertek a magyar tánc rejtelmeibe. Hiába, a tánc képes arra, amire csak kevés dolog, hogy összekösse az idegeket, akik egy-egy tánc végeztével már szinte jó ismerősök.

Nem mellékes, hogy a Zornica együttesnek az emlékest egyben ünnep is volt, ugyanis Nikolina Nackina, a csoport egyik alapító tagja, aznap ünnepelte 70. születésnapját. Az együttes táncosai meglepetéssel kedveskedtek neki és egy igazán megható pillanatnak lehettünk szemtanúi.

Szóval volt multság, nem is kevés, nevetés és valódi közös gyönyörűség. Voltak finom falatok is és az egyik asztalt

egy bárányka formájú sütemény ékesítette, mely arra utalt, hogy hamarosan itt a húsvét, a Feltámadás és a tavasz csodálatos ünnepe. Mit lehet ehhez még hozzátenni? Legyenek minél többször ilyen pillanatok, amikre visszaemlékezvén talán már nem olyan nehéz a hétköznapiakban bukdácsolni. Hiszen létezik a tűz és a repülés...

Troján Tünde
A Zornica Hagyományőrző
Együttes tagja

И тази година ще има Равда!

Тръгване от Будапеща на 7-ми юли 2014 г. и пристигане обратно на 21 юли.

Записване за участие – до 18 май в Дружеството на българите в Унгария на телефон 36/1-216 6560 или при Милка Христова – на телефон 36/30-9068451.

В програмата на лагера – както всяка година – е включено обучение по български език, много игри и посещение на български градове (Несебър, Велико Търново и др.)

Az idén is lesz nyári tábor Ravdán!

Indulás: Budapestről, 2014. július 7-én, visszaérkezés: július 21-én.

Jelentkezni május 18-ig lehet a Magyarországi Bolgárok Egyesületénél, a **36/1-216 6560**-os telefonszámon, vagy Milka Hrisztovánál a: **36/30-9068451**-es telefonszámon.

A tábor programjában, mint minden évben, az idén is szerepel a bolgár nyelvtanulás, városnézés (Nessebar, Veliko Tarnovo, stb.) és rengeteg játék.

Посещение в Харкан и Печ

По време на Втората световна война, стотици български войници загиват в околностите на Харкан през февруари, март и април 1945 година.

Десетилетия наред представители на българската общност в Унгария са прекланяли глава пред паметна на загиналите сънародници в българското военно гробище в Харкан.

Тази традиция бе обновена в рамките на 100 годишния юбилей на Дружеството на българите в Унга-

рия. На 4 април над 30 наши сънародници почетоха паметта на загиналите български войници с едноминутно мълчание. Положиха венци от името на Дружеството и Българското републиканско самоуправление при обелиска на военното гробище и положили цветя на гробовете. Букет цветя поднесе и самоуправлението в Зугло.

След посещението на гробищата една част от групата посети квартала Жолнаи в Печ, а останалите се разходиха из централната част на града и разгледаха забележителностите.

Emlékezés Harkányban

A II. világháborúban, 1945 februárja és áprilisa között több száz bolgár katona vesztette életét Harkányban és környékén.

A bolgár közösség évtizedek óta fejte hajt elhunyt honfitársai sírjai előtt a harkányi bolgár katonai temetőben. A Magyarországi Bolgárok Egyesületének jubileumi eseménysorozatának keretein belül ez a tradíció ismét megkezdődött. Április 4-én 30 honfitársunk emlékezett egy perces néma csenddel az elhunyt bolgár katonákra. Koszorút helyeztek el az Egyesület és a Bolgár Országos Önkormányzat nevében,

valamint egy-egy szál virágot tettek a sírokra. Tiszteletét fejezte ki egy csoport virággal Zugló Önkormányzata is. A temetői emlékezés után a csoport egyik része megtekintette a pécsi Zsolnay kiállítást, a többiek pedig megnézték a város nevezetességeit.

Спортен ден – БМД КУПА

Българското Младежко Дружество е единствената гражданска организация в Унгария, която организира културния и обществен живот на младежите с български произход и по този начин играе важна роля за запазване на идентичността на българите в Унгария.

Сред основните цели на Дружеството е да организира обучения по народни танци, състезания, спортни мероприятия, като по този начин разширява своята дейност и привлича младежите.

На 5 април, събота, по инициатива на председателя на Българското младежко дружество Начо Фико, за първи път бе организиран спортен ден под название БИЕ КУПА. Физкултурният салон и двора в сградата на улица Байза 44. се напълни с хора, които имаха желание да прекарат един приятен ден в компанията на приятели и спорт. Участниците имаха възможност да се съревновават в три категории – джаги, турнир по табла и тенис на маса. Най-добрите получиха награди за I., II. и III. място във всяка една от категориите. Тези, които не се състезаваха играха на баскетбол, волейбол, футбол и федербал.

Списък на победителите:

Категория - тенис на маса

- I. място - Владислав Панов
- II място - Даниел Тихов
- III място - Йордан Йорданов

Категория – табла

- I. място – Иван Миланов
- II място – Павлин Славчев
- III място – Иванка Ованезова, Георги Михайлов

Категория – джаги /по двойки/

- I. място – Йордан Йорданов и Драгостин Иванов
- II място – Викторио Янев и Иван Янев
- III място – Елина Пейчева и Ивайло Пейчев

Специална награда –

Категория джаги – Анна Бенедек и Ева Кантор

Поздравления на всички наградени и всички участници. Надяваме се че тази инициатива ще стане постоянна, и ще се превърне в едно разнообразие за всички. а

Sportnap – BIE Kupa

A Bolgár Ifjúsági Egyesület az egyetlen olyan civil szervezet Magyarországon, amely a bolgár származású fiatalok közösségi életének szervezésével foglalkozik.

Tevékenységeivel jelentős szerepet játszik a bolgár identitás megőrzésében Magyarországon. Az egyesület alapvető céljai között szerepel a néptánc oktatás és sportesemények rendezése, amely programokkal vonzóvá válik a fiataloknak.

Április 5-én Fikó Nacsó, a Bolgár Ifjúsági Egyesület elnöke javaslatára első alkalommal került megrendezésre sportnap, BIE Kupa néven. A Bajza utcai épület

udvara és tornaterme lelkes emberekkel töltődött meg, akik szerettek volna egy kellemes napot eltölteni a barátaik és némi sport társaságában. A résztvevők három kategóriában mérték össze képességeiket - csocsóban, táblajátékban és asztaliteniszből. Minden kategória legjobb három versenyzője díjat kapott. Akik nem versenyeztek, azok az udvaron kosaraztak, röplabdáztak, fociztak vagy tollasoztak.

Gratulálunk minden díjazottnak és minden résztvevőnek. Bizunk benne, hogy ez a kezdeményezés állandósul és változatossá teszi valamennyiünk napjait.

„Виктория“ е големият победител на Фестивал Титаник

Българският игрален филм „Виктория“ (2013), чийто режисьор, сценарист и продуцент е Майя Виткова, беше отличен с Голямата награда от 21-то издание на престижния Международен филмов фестивал „Титаник“, който се провежда от 4 до 12 април в унгарската столица.

Филмът на българската режисьорка се беше селектиран в основната фестивална програма заедно с продукции от Норвегия, Швеция,

Франция, Исландия, Турция, Канада, САЩ и Чили, като шест от тях бяха дебютни творби. Темите, върху които разсъждават техните автори, се разпростират от чист екзистенциализъм през въпросите за сексуалността и социалната проблематика до расовата дискриминация, пише сайтът на форума.

Българо-румънската копродукция „Виктория“ е огледален образ на живота – смях, тъга, страдание, възторг... Снимките на филма са правени в София, Перник, Рила и Венеция, а сюжетът се развива около историята на едноименната героиня, родена в края на комунизма и обявена за „бебе на десетилетието“, тъй като се ражда... без пълп. Лентата е с продължителност 155 минути и проследява как политическите промени в България изправят пред изпитание отношенията на Виктория с майка ѝ Боряна, която преди време се е зарекла да не ражда дете, докато в страната властва тоталитарен режим... Игралният филм

„Виктория“ направи световната си премиера на 19 януари т.г. в рамките на „Сънданс“, а след това предизвика възторжените реакции на кинокритиката и публиката на фестивалите в Ротердам и Гьотеборг, както и на един от най-големите кинофоруми в света – Берлинале... В момента творбата на Майя Виткова е в конкурсната програма на авторитетния Международен филмов фестивал във Вашингтон, САЩ.

Bolgar siker a Titanic Nemzetközi Filmfesztiválon

A ragyogó tehetségű Maya Vitkova bolgár író első filmje, a Viktoria nyerte a 21. Titanic Nemzetközi Filmfesztivál 8000 eurós Hullámtörök-díját.

Április 12-én az Uránia Nemzeti Filmszínházban, a 21. Titanic záró gáláján adták át a fesztivál idei díjait. A 2014-es Hullámtörök díjat a Viktoria című bolgár filmnek ítélte a háromtagú zsűri, melynek tagjai Szász János filmrendező, Santa Lingeviciute, a vilniuszi filmfesztivál művészeti igazgatója és Andy Starkebrit producer.

„Díjaztuk az alkotói kockázatvállalást és merészséget valamint a történetmesélésben való elszántságot. Nagyon erős a Viktoriában a szubjektív és groteszk történelemábrázolás. Sokszor emlékeztetett Pálfi György Taxidermiájára. Olyan film, amit nem lehet nem észrevenni és nem lehet nem megjutalmazni.” – nyilatkozta a nyertes filmről Szász János, a zsűri elnöke. A rendezőnő hangüzenetben köszönte meg az elismerést.

A Viktoria című filmben a Nyugatról

álmodozva Borjana nem akar gyereket vállalni a kommunista Bulgáriában, ám 1979-ben mégis megszületik lánya, Viktoria, akinek rejtélyes módon hiányzik a köldöke. Azonnal kikiáltják az Évtized Gyermekeként, ám az európai kommunizmus bukásával Viktoria aranyéletének is vége szakad. A film egyszerre anya-lánya történet és szarkasztikus humorú, filozófiai tanmese, mely szélesebb történelmi perspektívából mutatja a múlt eseményeit. A ragyogó tehetségű Maya Vitkova író első filmje drámailag lenyűgöző, vizuálisan invenciózus, tele játékos metaforákkal és iróniával.

A Titanic Nemzetközi Filmfesztivál 2005 óta versenyfesztiválként is működik. Idén kilenc film futott a Hullámtörök díjért.

(Forrás: titanicfilmfest.hu)

Европейско дърво на годината

В надпреварата за европейско дърво на годината спечели старият сливенски бряст със 77 хиляди гласа, на второ място е дивата круша от Гьодьольо с 37 хиляди гласа, а на трето място се класира вибицкия дъб (Полша) със 17 хиляди гласа.

В състезанието Европейско дърво на годината чешките организатори търсят не най-старото, най-голямото или най-хубавото дърво. В надпреварата вземат участие и дървета, които имат история и са особено важни за общността, която е издигнала кандидатурата им. Състезанието се организира от 2011 насам, всяка страна може да посочи победителя в националното състезание Дърво на годината в международната надпревара. Гласуването се осъществи през февруари на интернет страницата www.treeoftheyear.org. Тази година взеха участие десет страни: България, Чехия, Франция, Ирландия, Полша, Унгария, Италия, Шотландия, Словакия и Уелс. Успехът на дървото се дължи преди всичко на общностите, които

подкрепят кандидатурата на дървото, подкрепена с някоя местна история.

Старият бряст в Сливен

Хилядолетното дърво е символ на града, то е основен елемент в герба на Сливен. При Стария бряст е била измервана някога надморската височина на Сливен - 265,75 м, край него са преминавали всички демонстрации и манифестации. Дървото е природен феномен на възраст около 1100 години от вида *Ulmus campestris* (полски бряст). То е обявено за защитен обект. Обиколката му при корена е над 5.65 метра, а височината му достига 10 метра. Брястът е остатък от вековна гора, простираше се от Родопите до Черно море, а, според преданията, Сливен възниква на мястото на тази стара гора. Поради множество събития, станали при бряста, през 1970 г. той е обявен за историческо място.

Днес повечето сливенци уговарят срещите си при Стария бряст, под неговата корона се инициират най-важните акции в съвременния обществено-политически живот.

Дивата круша

Старата Дива круша от Ботаническата градина градина в Гьодьольо е едно от най-старите дървета в Унгария – висока е 20 метра, обиколката ѝ е три метра и продължава да дава плод. През XVIII век граф Антал Грашалкович засажда 1000 диви круши, понеже по време на един лов се спасил на една дива круша от ранения звяр. Интересно в историята на дървото е още, че през 1849 г. Кошут написва под него Декларацията за независимостта, ала наричат Дивата круша и дърво на влюбените, тъй като – както се разказва – граф Андраши тук се е запознал със Сиси.

Az év európai fája

Az év európai fája versenyben 77 ezer szavazattal győzött a szliveni Öreg Szil, második lett 37 ezer szavazattal a gödöllői Vén Vackor, harmadik helyen pedig a lengyelországi wybicki tölgy végzett 17 ezer szavazattal.

Az Öreg Szliveni Szil

Az 1000 éves szliveni szilfa a város jelképe és egyben címerének alkotó eleme. A fától mérték meg először a város tengerszint feletti magasságát, ami 265,75 méter volt. A szil körül szerveződtek az első demonstrációk és felvonulások. A Szliveni Szil körülbelül 1100 éves, védett növény. A gyökérzete körül 5.65 méter a kerülte, magassága majdnem eléri a 10 métert. A fa abból az ezeréves szilerdőből maradt hátra, amely egykor a Rodope hegység és a Fekete-tenger között húzódott. Úgy tartják

Szliven városa ennek az erdőnek a helyén bukkant fel.

A szil körül szerveződött megannyi eseménynek köszönhetően, 1970 óta történelmi nevezetesség a fa. Mára a szliveniek többsége ide beszéli meg találkáját, és a fa árnyéka alatt szerveződnak a komolyabb szerveződések, politikai megmozdulások is.

A Vén Vackor

A gödöllői Botanikus Kertben álló vackor az ország egyik legöregebb - 20 méter magas, három méter kerületű, még mindig termő - vadkörtefája. A 18. században Grassalkovich Antal gróf ezer vadkörteét ültetett, mivel egy vadászat során egy vadkörtefán lelt menedéket a sebzett vad elöl. A fa történetében érdekes még, hogy 1849-ben Kossuth itt írta meg a Függetlenségi

Nyilatkozatot, de az öreg vackort a szerelmesek fájának is nevezik, mert állítólag Andrassy gróf itt ismerte meg Sissit.

Кратко животоописание за Св. Великомъченик Георги

Този велик Христов мъченик живял и пострадал за християнството по времето на римския император Диоклетиан (284 –305), още като юноша постъпил на служба в императорската войска. Едва 20 годишен и достигнал до чин военен трибун (началник легион). Бил красив, умен и способен младеж, заради което императорът го назначил за член на държавния съвет, без да подозира, че тайно изповядвал християнството. Напразни били усилията на самия император да го отклони, поради което е бил подложен на всевъзможен вид мъчения и изтезания, но винаги оставал невредим и непоколебим. Мнозина, бидейки свидетели на непренлонността му, започнали също тайно да стават негови поддръжници в христовото учение. Повярвала дори и съпругата на императора, Александра, което така предизвикало гневът му, че наредил и двамата да бъдат посечени с

меч. Още по пътя към мястото на екзекуцията Александра припаднала и предала Богу дух. Тогава Георги навел главата си под меча на палача и бил обезглавен на 23 април 306 год.

В днешно време никой не изисква от нас такива кървави подвизи, но от всички посоки ни преследват затруднения, скърби, оскръблени и притеснения. Считайки себе си за вярващи в Бога християни нека ги подминаваме без да ги забелязваме, бидейки готови за всякакви подвизи, подражавайки на мъчениците, защото Бог ни съветва в Апокалипсиса: „Бъди верен до смърт и ще ти дам венец на живота“. Понякога ние униваме пред силите на злото и се страхуваме, че никога няма да го победим, но Божиата милост не е на негова страна, а на страната на правдата. Нека се помолим Бог да укрепи вярата в сърцата ни, да съхраним своята нравственост, за да ни дава по този

начин вътрешна радост, мир и удовлетворение от това, че вършим Божието дело.

Братя и сестри, нека св. Георги, който е защитник на отрудените и закрилник на бедните да ни бъде помощник и вдъхновител във всички пътища на живота ни. Нека не забравяме, че великомъченик Георги е един от най почитаните светци от изток до запад, считан за национален светец на Великобритания, Грузия и много други. Самата Грузия носи неговото име и е построила 365 храма посветени нему. Само няколко десетилетия след мъченическата му смърт в нашата столица София е построен в IV век най-древният храм в негова чест – ротондата „Св.Георги“, в този храм е проведен Сердикийския вселенски църковен събор. Св. великомъчениче Георгие моли Бога за нас.

Амин!

прот. Танчо Янчев

Кирил и Методий

Стоян Михайловски
Химн на Кирил и Методий
Български всеучилищен химн

„Върви, народе възродени,
към светла бъднина върви,
с книжовността, таз сила нова,
съдбините си ти поднови!

Върви към мощната Просвета!
В световните борби върви,
от длъжност неизменно воден -
и Бог ще те благослови!

Напред! Науката е слънце,
което във душите греи!
Напред! Народността не пада
там, дето знанъето живей!

Безвестен беше ти, безславен!...
О, влез в Историята веч,
духовно покори страните,
които завладя със меч!...”

Тъй солунските двама братя
на сърчаваха дедите ни...
О, минало незабравимо,
о, пресвещени старини!

България остана вярна
на достославний тоз завет -
в тържествуване и в страдание
извърши подвизи безчет...

Да, родината ни години
пресветли преживя, в беда
неопикуема изпадна,
но върши дългът се всегда!

Бе време, писмеността наша
кога обходи целий мир;
за все световната просвета
тя бе неизчерпаем вир;

бе и тържовно робско време...
Тогаз Балканский храбър син
навеждаше лице под гнета
на отоманский властелин...

Но винаги духът народен;
подпорка търсеше у вас,
о, мъдrecи!... През десет века
все жив остана ваший глас!

О, вий, които цяло племе
извлякохте из мъртвина,
народен гений възкресихте -
заспал в глубока тъмнина;

подвижници за права вярна,
сеятели на правда, мир,
апостоли високославни,
звезди върху Славянски мир,

бъдете преблагословени,
о вий, Методий и Кирил,
отци на българското знание,
творци на наший говор мил!

Нека името ви да живее
във всенародната любов,
речта ви мощна нек се помни
в Славянството во век веков!

Русе, 1882, априлий 15
[сп. „Мисъл”, 1892, кн. IX-X]

Веса Паспалеева:
Обич към книгата

Най-напред от мама аз научих
да обичам българската книга,
родно слово като бистър ручей
до сърцето мъничко - достига!

Седнала във майчините скути,
почвах във букварчето да сричам.
Песните за старите хайдути
оттогава най-обичам!

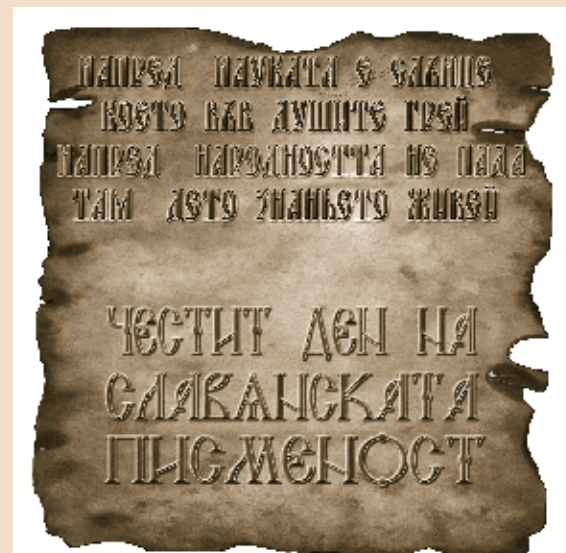
Книжката притиснах във ръцете
си и от радост тичах из градината:
беше слязло слънцето в ръцете ми
с обичта безмерна към родината!

Плискаше ме родна реч обилно,
щом надникнех в страниците чудни.

Калина Малина:
Звуци и букви

Звуци край мене се леят
идват от извор дълбок,
влизат в речта ни и пеят
като планински поток.

Дали ни двамата братя,
азбука - стройно хорце.
Низали буквички - злато
с остроото паче перце.

In memoriam: Джоко Росич

На 21 февруари се сбогувахме с Джоко Росич. Една от най-емблематичните личности в българското и унгарското кино.

Джоко беше култов актьор, изградил роли в повече от 110 филма.

38 от тях беше заснел в Унгария.

Роден е в семейство на българка и сърбин на 28 февруари 1932 година в Сърбия, която по политически причини напуска на 19 годишна възраст и емигрира в България. Завършва икономика и радиожурналистика и в продължение на 17 години работи като журналист в БНР.

Снима се в български, унгарски, полски, руски, сръбски филми.

Едни от най-известните български филми, в които е участвал са „Осмият“, „Езоп“, „Демонът на империята“, „На всеки километър“, „Гоя“, „Антихрист“, „Иван Кондарев“, „Сватбите на Йоан Асен“, „Хан Аспарух“, „Време разделно“, „Под игото“.

През февруари 2010 година получава наградата „Златен век“ на Министерството на културата за големите му заслуги и принос към българското кино. Носител е на орден „Кирил и Методий“ първа степен.

Емблематични са ролите му в унгарските филми „Под краката им свири вятърът“ и „Лоши хора“ на режисьора Дьорд Сомаяш, „Романи крис– Законът на циганите“, на режисьора Бенце Дьондьоши, за който печели награда за най-добра мъжка роля на унгарския кинопреглед през 1998 година. Джоко е първият чуждестранен актьор печелил тази награда. Незабравими остават ролите му във „Възглавницата на Ядвига“ на режисьорката Кристина Деак, „Веркмайстерови хармонии“ на режисьора Бела Тар, „Унгарска рапсодия“ и „Алагро Барбаро“ на Миклош Янчо и „Прима

Примавера“ на Янош Еделени.

Джоко Росич е първият чужденец, който получава престижната награда за цялостно творчество и принос към унгарското кино, присъдена му на 41-вия унгарски национален кинофестивал в Будапеща.

В киното, а и в живота беше исполин. Наричаха го човека канара. Беше символ за мъжественост, пример за стоицизъм и издържливост, за достойнство. Изключително скромен и дисциплиниран на снимачната площадка. Непринуден, толерантен и търпелив. С невероятно чувство за хумор.

Беше от това поколение хора, които вече рядко се срещат и в актьорската професия и в живота. Беше джентълмен. Говореше доста добре унгарски. Беше го научил по снимачните площадки. Но ролите му се озвучаваха от унгарски актьори. Единствената роля, в която той говори на унгарски е ролята на Фери бачи във филма на Янош Еделени „ПримаПримавера“.

Болезнено приех смъртта му. Срещите ми с него са паметни и безкрайно ценни. Всяка дума, всеки жест криеше дълбока мъдрост, урок и любов към истината, към живота, към професията, към хората, към колегите.

Той беше, е и ще бъде част от историята, същността и бъдещето на българската и унгарската филмова култура.

В продължение на години запомнящият му се тембър беше емблема на Радио Рок ФМ.

Обичаше да казва: Човек се ражда и умира с гласа си, той е неговата душа.

Този емблематичен глас ще запомня с разтърсващия монолог на чорбаджи Митке от „Кошана“ на Бора Станкович и песента Йовано, Йованке!

Сбогом Джоко бачи!

Габи Хаджикостова

Българското училище за роден език обявява прием на ученици за учебната 2014-2015 година. Приемат се ученици:

в I клас
в останалите класове

Приемат се и начинаещи, ако се сформира група от деца на една и съща възраст. За да бъдат приети в I клас децата трябва да са навършили 6 години до 31 август 2014 г. (независимо дали посещават или не унгарско – или друго – училище).

При кандидатстване родителите трябва да обявят на какво ниво владее български език детето, което ще улесни сформирването на групите. За записването е необходим ученически номер (oktatási azonosító), който децата получават още в детската градина.

Всяка група има занятия един път седмично:

От понеделник до четвъртък – от 16.30 до 19.30 • Петък – 15.00–18.00 • Събота – 10.00–13.00

Разпределението по групи става по възраст и по степен на владее на езика и се определя от учителите и директора на училището. Записване: при директора на училището, Светла Кьосева по e-mail или телефона (skioseva@gmail.com, 06-20/3266755)

Beiratkozás a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolába a 2014-2015-es tanévre. Felvétel

az I. osztályba
a többi évfolyamra.

Kezdek is felvételt nyervek, ha alakul azonos korú gyerekekből álló csoport. Az I. osztályba való beiratkozáshoz a gyermeknek 2014. augusztus 31-ig be kell töltenie a 6. életévét (függetlenül attól, hogy jár-e magyar vagy bármilyen más iskolába, vagy sem). Jelentkezéskor a szülőnek meg kell adnia a gyermek bolgárnyelv-tudásának fokát, ami megkönnyíti a csoportok kialakítását. A beiratkozáshoz oktatási azonosító szükséges, amit a gyerekek már az óvodában megkapnak.

A foglalkozások heti egyszer zajlanak minden csoportban: Hétfőtől péntekig – 16.30-tól 19.30-ig • Pénteken – 15.00-tól 18.00-ig • Szombaton – 10.00-tól 13.00-ig

A csoportbeosztást az iskola tanárai és igazgatója életkor és nyelvtudás alapján határozzák meg. Jelentkezés az iskola igazgatójánál, Kjoszeva Szvetlánál e-mailben vagy telefonon (skioseva@gmail.com, 06-20/3266755)

Ajánlja adója 1%-át a Magyarországi Bolgár Ortodox Egyháznak és magyarországi bolgár civil szervezeteknek:

Jantra Néptánc Egyesület – 8704950-1-13

Pro Schola Bulgarica Alapítvány – 18066184-1-42

Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház – technikai szám: 0372

1% за Фондация Про скола булгарика

През изминалата година Фондация Про скола булгарика допринесе с дейността си за подобряване на условията за усвояване на български език и създаване на българска среда на подрастващото поколение. Със средствата на Фондацията

- бе организирана лятна занималня за деца от училището с богата програма,
- бе подпомогната детската градина: Птиче училище всеки месец,
- бе подобро оборудването в училището и детската градина (микровълнова печка, хладилник)

Дарявайки 1% от доходите си на Фондацията, вие дарявате вашите деца, инвестициите в нашето бъдеще

1% a Pro Schola Bulgarica Alapítványnak

Az elmúlt évben a Pro Schola Bulgarica Alapítvány tevékenységével hozzájárult a bolgár nyelv elsajátítása feltételeinek javításához és a felnövekvő nemzedék számára a bolgár nyelvi környezet megteremtéséhez.

Ha jövedelme 1%-át az Alapítványnak ajánlja fel, a gyerekeit támogatja, a közös jövőnkbe fektet be!

Издание на Българското републиканско самоуправление
1062 Будапеща, ул. Байза 44.

Редакция:
Виолет Доци (главен редактор)
Андреа Генат,
Светла Кьосева

Отговорен издател:
Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Министерство на държавната администрация и правосъдието, Столичното българско самоуправление и на Българските самоуправления в II, IV, V, VIII, IX, XIII, XIV, XV, XVIII, XV, XX, XXI и XXIII район на Будапеща и във Фелшбьожца, Печ, Сегед, Халастелек, Дунахарасти, Дунакеси, Кишкунлацхаза, Лорев, Мишколц, Дебрецен, Сигетсентмиклош, Ерд и Естергом.

Bolgár Országos Önkormányzat
(1062 Budapest, Bajza u. 44.) kiadánya

Szerkesztőbizottság:
Dóczi Violetta (főszerkesztő),
Genát Andrea,
Kjoszeva Szvetla

Felelős kiadó:
Muszev Dancso

Megjelenik a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a FBÖ és a II., IV., V., VIII., IX., XIII., XIV., XV., XVIII., XX., XXI. és XXIII. kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Pécsi, a Szegedi, a Halásztelki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a Kiskunlacházi, a Lőrési, a Miskolci, a Debreceni, a Szigetszentmiklósi, az Érdi és az Esztergomi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098
MS Mester Stúdió, iGlobe Nyomda

Magyarországi Bolgárok Egyesülete

Дружество на българите в Унгария

1097 Бр., Vágóhid u. 62. / tel.: 216-6560

Bolgár Országos Önkormányzat

Българско републиканско самоуправление

1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár Önkormányzat

Столично българско самоуправление

1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4211

Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola

Българско училище за роден език

1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4210

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda

Българска двуезична малцинствена детска градина

1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 06 20 250-7339

Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Info. Központ

Български културен, документационен и

информационен център

1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4211

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszlav

Templom / Българска православна църква Св. св.

Кирил и Методий

1097 Budapest, Vágóhid u. 15. / tel.: 06-30-496-4997

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége

Посолство на Република България в Унгария

1062 Budapest, Andrássy út 115.

tel.: 322-0836, 322-0824

Bolgár Kulturális Intézet

Български културен институт

1061 Budapest, Andrássy út 14. / tel.: 269-4246

Carevec Étterem / Ресторант Царевец

1097 Budapest, Vágóhid u. 62. / tel.: 06-20-417-8576

Hotel Rila / хотел Рила

1097 Budapest, Vágóhid u. 62. / tel.: 216-1621

ПРОГРАМА НА ЮБИЛЕЙНАТА ГОДИНА CENTENÁRIUMI KULTURÁLIS ÉV

Дружеството на българите в Унгария и Българското републиканско самоуправление

най-учтиво Ви канят

на 18 май 2014 година от 10 часа
на празника по случай Деня на славянската писменост
и българската култура

В програмата:

10 часа – Света Божествена литургия в Българския православен храм „Св.св. Кирил и Методий“ ще извърши Негово Високопреосвященство Западно и средноевропейския митрополит Антоний

11 часа – програма с участието на деца от Българската детска градина, Българско училище за роден език и Основно училище „Кирил и Методий“, град Залавар

12 часа – концерт на Фолклорна формация „Павликяни“ от град Велико Търново

13 часа – фолклорна програма с участието на танцови състави „Росица“, „Янтра“, „Мартеница“, „Зорница“ и оркестър „Право“

15 часа – танцово увеселение с Фолклорна формация „Павликяни“ и оркестър „Право“

Място на проявата:

Парцелът срещу Българския културен дом
(1097 Budapest, Vágóhíd u. 17.)

При лошо време мероприятиято ще бъде проведено
в Българския културен дом

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete és a Bolgár Országos Önkormányzat

tisztelettel meghívja Önt

2014. május 18-án 10 órától
a szláv írásbeliség és a bolgár kultúra napja alkalmából
rendezendő ünnepségre

Program:

10 óra – Antonij nyugat- és közép- európai metropolita ünnepi istentiszteletet celebrál a Szent Cirill és Szent Metód bolgár ortodox templomban

11 óra – műsor a Bolgár Óvoda, a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola és a zalavári Cirill-Metód Suli Harmónia Általános Iskola tanulóinak közreműködésével

12 óra – a Veliko Tirnovói Pavlikjani Folklórformáció koncertje

13 óra – folklórműsor a Roszica, a Jantra és a Martenica Néptáncegyüttes, a Zornica Hagymányórzó Csoport és a Pravo zenekar közreműködésével

15 óra – táncház a Pavlikjani Folklórformációval és a Pravo zenekarral

Helyszín:

a Bolgár Művelődési Házzal szembeni telek
(1097 Budapest, Vágóhíd u. 17.)

Rossz idő esetén a rendezvényre a Bolgár Művelődési Házban kerül sor

